

D. D.
DISSE

TIO HISTORICO-POLITICA,
DE
**CONCILIO
SKENNINGENSI,**

QUAM,
CONSENS. AMPLISS. FACULT. PHILOSOPH.
IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI,

PRÆSIDE
**M^{AG.} CAROLO FRED.
GEORGII,**

HISTOR. PROFESS. REG. ET ORD.
FACULT. PHILOS. H. T. DECANO,
IN AUDIT. GUSTAVIANO, DIE XXV. FEBR.
ANNI MDCLXI.

H. A. M. C.

PRO GRADU,
ÆQUÆ BONORUM CENSURÆ SUBMITTIT
CAROLUS JOHANNES BRAG,
BAHUSIA - GOTHOBURGENSIS.

UPSALIÆ.

S:æ R:æ M:tis Magnæ Fidei VIRO,
Reverendissimo PATRI ac DOMINO
DN. ERICO LAMBERG,
S. S. Theol. DOCTORI & EPISCOPO Diœcœsos
Gothoburgensis eminentissimo, Plur. Ven. Consisto-
rii PRÆSIDI gravissimo, Gymnasi Scholarumque
per Diœcesin EPHORO adcuratissimo, Societa-
tis Literariæ Parisiensis ab epistolis
MEMBRO celeberrimo,
MÆCENATI MAXIMO.

Hocce exercitium, Tibi, Reverendissime Præful, sub-
missa mente offerre audeo. Quod ut faciam jubet Di-
gnitas, quam, felicissimis auspiciis, nuper es adeptus, qua
Tibi Gotloburgensem Juventutem studiorum primitias sa-
ceras facere decet. Contigit mihi etjam ista felicitas, ut, ni
fallor, Novo Præsuli hujus Juventutis primus munus ejus-
modi, leve licet, obtulerim. Svatet vero omnium maxime
Tua, Mæcenas Faventissime, in me singularis gratia, ob
quam gratum animum testificandi occasionem arripiens, hocce
tirocinium, in gratissimi æque ac devotissimi animi tesseram,
dicare volui, debui. Meum erit Benignissimum Numen per-
petuis sollicitaré precibus, dignetur Te, Reverendissime
Episcopo, Tuorumque singulos, omni prosperitate cumulatos,
lætissimeque diu florentes conservare. Sic æternum vovebit
REVERENDISSIMI NOMINIS TUI

devotissimus cultor
CAROL. JOH. BRAG.

§. I.

Septemtrionalium, qvotqvot fuerint, regnorum gentes, crudelissima pariter ac invictissima plenisque Europae terris, ante nonum, ab orbe redempto sæculum, saepius intulisse arma, res est de qua omnes fere horum temporum annales conveniunt. Cum monentes tantæ ferocitatis rationes paganam istarum gentium religionem suppeditasse recte existimaverint ceteri Europæi, post alia omnia frustra tentata, melioris, Christianæ videlicet, religionis vinculo violentas hæc gentes coercere forte constituerunt, qui Concilio Aquisgranensi A:o 817. interfuerent, Patres a). Nec a-

A

lium

a) Nob. ÖRNHJELM. H. E. L. I. C. 4. §. 1. Aliam quidem Septemtrionalis plagæ populos convertendi occasionem afferit Reverend. MOSHEIM Hist. Ch. Saec. IX. C. I. §. 1 & 2, sed quæ nulla ratione obstat, quomodo nus supra allata vera esse possit.

um ab initio hujus rei fructum aūsi sunt sperare. Re
autem tantæ molis ab ANSCHARIO, & qui ejus in pe-
riculosa hac legatione fuerunt successores, omnium ex-
spectatione felicius incepta, cum politioribus Europæ
populis jugum sensim imponere ex sententia contige-
rit sedis Romanæ Antistitibus, nulli dubitarunt, quin
apud simpliciores Scandinaviæ populos multo id faci-
lioni negotio fieret. Nec multum abfuit, quin omnem
improvidis hisce gentibus libertatem, cujus ante ea
tempora acerrimi fuerunt vindices, eripuisserent Roma-
norum Pontifices. Sensim, variisque id artibus factum,
donec ad Patriæ libertatis interitum in primis fatalia
fuere Concilii, quod Skenningæ, oppidum Ostro-
Gothorum est haud incelebre, A:o 1248. habitum fuit,
decreta, quibus invectæ in patriam Hierarchiæ Pon-
tificiæ, tantum accessit roboris, ut libertatis vix quic-
quam præter umbram postea fuerit retentum. His-
toriam hujus celeberrimi Concilii præsentि specimine
tuæ B. L. benigniori censuræ committere jam ani-
mus est.

§. II.

Ad ipsum argumentum antequam aggredimur,
ut id facilius intelligatur, strictim b. I. dicenda fuerint,
quæ alii de ortu & progressu Hierarchiæ Pontificiæ
copiosius differunt. Primis religionem Romanam in-
staurandi conatibus maxime favit Rex BERO, qui,
licet ipse avitæ religione semper adhæreret, cuique
quæcumque conscientia dictaret, sentiendi concessit
libertatem b). Læta hæc initia, spesque inde cre-
scens

b) RIMBERT. vit. Anschar. cap. 10.

scens, ansam præbuit Archiepiscopatus Hamburgen-
sis, & paulo post Bremensis condendi, cuius Antisti-
tes Christianæ in septemtrione reipublicæ præcessent
c). Cum vero hi, uno Unnone excepto, injuncti officii
negligentes fuerint, collapsam fere tenellam rem Chri-
stianam iterum restaurare incipiunt, qui ex Anglia missi
fuerant, Doctores. Horum enim indefessa opera pri-
mus Rex OLAVUS Skautkonung, Christianorum cum
castra intrasset, usus, cælestem doctrinam regia sua
auctoritate omni, qua tum potuit, ratione vulgavit.
Qui post OLAVUM, accepto imperio, regnarunt, fue-
runt, si ab uno Svenone victimario discesseris, sacris
Christianis non modo dediti, verum & plerique super-
stitiosi, quorum aulæ Romanæ & Episcopis nunquam
defuit observantia. Hæc, progrediente tempore, multo-
rum malorum fuit cauſsa. Excrevit indies sacrorum
Ministrorum, in primis Antistitum fastus & dominan-
di cupidio, facem ea in re præferente Adalberto, Bre-
mensium Archiepiscopo d). Hisce Reges auctoribus,
celeberrimis paganorum fanis deletis e), novam reli-
gionem vi armis & bellis, quæ sacra nuncupare sole-
bant, propagare conati sunt f). Unde orta tum imma-

A 2

nia

c) ANSCHARIUS dignissimo hoc munere primus
functus. v. ipsius P.R. Leonis IV. de hac re diploma
A. 849. apud Nob. ÖRNHJELM. H. E. L. 2 C. 1.

§. 6, 7.

d) v. ÖRNH. H. E. L. III. Cap. 10. seqq.

e) Skarense videlicet regnante HAQVINO Russo, & Up-
salicense ab JNGONE Seniore.

f) Huc refer ERICI S:t:i in Fennos expeditio, aucto-

nia odia & intestina bella g), tum etiam vicinorum hostium incursiones h). Quasiatas hisce infortuniis regni vires ulterius enervarunt Clericorum monachorumque otiosa multitudo, ab inconstita Regum procedrumque munificentia orta numeroque & privilegiis i) pedentem aucta ornataque. Et profecto ad suam gloriam suumque quæstum, magis quam publicam salutem spectabant, qui huic Clericorum ordini præesse ceperunt certarum sediom Præsules, quorum præfulatus initia certo non designari potest, nisi quod Skarensem primum, circa initia sæculi XI. creatum fuisse constet.

§. III.

In jugo Arctois gentibus imponendo, ante SVERKERI senioris tempora caute admodum & timide procedebant Rom. Pontifices. Illo vero Sceptra Svionum regente, firmiora Pontificiæ potestatis jaæta sunt funda-

re HENRICO Episc. Upsal., nec non CAROLI Svercherid. in Esthones, svasu ALEXANDRI, III.

g) Tristissimis hujus rei exemplis plenæ sunt Historiæ Regum HAQVINI Rusi, INGONIS Stenbilid. & aliorum multorum.

h) Sic maritima Patriæ Sæc. XII. & seqv. crudelissime infestarunt Esthones.

i) e. gr. ERICUS Sanctus & filius CANUTUS fraternitate Monachis juncti tam inclytam scilicet prærogativam sine dubio magni redemerunt. V. Nob. VII. DE H. Pr. C. III. S. II. §. 22. Nec hi solum Reges, certe vix quisquam fuit, qui tam pium, ut crediderunt, opus neglexerit.

fundamenta, maxime a NICOLAO Albanensi, aulæ
 Romanæ Cardinali & Legato, qui acceptis postea Pe-
 tri clavibus, nomine ADRIANI IV. inclaruit. Regis
 procerumque animos cum ad omne obsequium erga
 Christi vicarium videret paratos, concilio Lincopiae A:o
 1152. convocato, facile imperrabat, tum ut civibus,
 ne esset seditioni locus, haud amplius liceret armatis
 in publicum prodire; deinde ut Romani Pontificis su-
 premitate agnita, annum ei tributum, quod Dena-
 riū S:ti Petri, nostri vero S: Pehrs penning adpella-
 bant, publico consensu decreverint. Tandem, ut in-
 tra Regni limites esset aliquis, qui in posterum pro-
 spiceret, ne quid res Romana detrimenti, verum in-
 crementi perpetuo caperet; de Archiepiscopo ex in-
 digenis constituendo cum ordinibus Regni egit bonus
 iste NICOLAUS. Q:um vero Svecos inter & Go-
 thos non conveniret, utro loco sedem hujus Præsula-
 tus figerent, coactus est incepto tum desistere, & pal-
 lio, futuro sacerorum in Svecia Antistiti sacro, apud
 Archiep. Lundensium deposito, ipse regno excedere
 k). Quod cum Lundenses postea ita intellexerint, ut
 Svecorum Archiflaminis eorum votis muneri semper
 initiandi essent; natus est inde tantus eorum fastus, ut
 præ illis nescio quam eminentiam, non sine acerrima
 a quovis candidato facta protestatione, sibi impuden-
 ter arrogarent. Hanc tantam superbiam R. Pontifices
 subinde approbarunt, quo scilicet regnum graviori-
 bus premeretur dissidiis, quibus Romana res læta sem-
 per floruit. Jam Rex CAROLUS Sverkeri A:o 1163.

A 3

St.

k) V. Generofiss. a DALIN Sv. Hist. Tom. II. p. 87, seqq.

STEPHANUM, Monachum Alvastrensem primum suæ gentis Archiepiscopum elegit, ^{l)} electumque confirmavit ALEXANDER III. P. R. ^{m)} Clerici antem domesticum nacti Præsulem, ejus ductu & auspiciis ad potentiam aperte grassati sunt, adeo ut potestas Hierarchica, quæ antea inter parerga fuit numerata, ergo occupaverit locum, crescente indies summi hujus sacrorum Præfulis auctoritate & potentia. ⁿ⁾

§. IV.

Hæc fere reipublicæ Svecanæ æque ac Hierarchiæ facies fuit, tempore isto, quod concilio Skeningensi celebre factum est. Habitum vero hoc concilium auctoritate WILHELMI, Sabinensium Episcopi, R. E. Cardinalis & Legati plenipotentiarii ^{o)}.

Hic

^{l)} Obs. nondum ausos R. Pontifices Sveciæ Regibus adimere jus eligendi Præsules, quod tamen postea factum, ut statim apparebit.

^{m)} v. Gen. a DALIN l. cit. p. 125.

ⁿ⁾ Verba Nobiliss. VILDE H. Pr. C. 3 S. 2. qui, quantum ad hierarchiam adulterit momenti, cum pallio, Svecis permissa Pontificalis, ut loquebantur Pontifices, officii plenitudo, suo more, i. e. solide a pag. 571. exponit; omnes subinde gradus, per quos velut adscensendo incrementa ceperit sacratissima isthæc potentia observans.

^{o)} Sic Cardinalem coram Rege Populoque Norvegiæ, oratione habita, locutum refert Torfæus H. Norv. P. IV. C. 34. Non, inquit, presbyteri quidam, non Ecclesiastici ordinis alius sine magna potestate delectus est,

Hic idem WILHELMUS A. 1225. Patriam invisit,
 Episcopus tum Mutinensis, secum aff. rens literas ab
 HONORIO III:o P. R. quibus hic regni impuberis-
 que Regis ERICI tutelam ultro suscipiens, dedit, scilicet,
 primum suæ erga nomen Svecanum benevo-
 lentiae documentum, cum Clerum a civili jurisdi-
 ctione vindicaret p). Sed ad WILHELMUM no-
 strum redeamus. Is P. R. Legatus primum in Angli-
 am applicuit, magnisque inde muneribus onustus
 Norvegiam petiit, unde, coronato Rege HAQVI-
 NO, multisque haud inepte dispositis, Sveciam ite-
 rum circa anni 1248. initia, infausto sane fidere ad-
 ivit. Sequenti vero anno Romæ redux vivere desi-
 it q). Invenit, ad Sviones accedens, gverram satis
 duram, inter Regem & quosdam Nobiles (Folkun-
 gos intelligit), ex qua homicidia & incendia multa
 contingebant & rapinæ r). His malis iturus obvi-
 am, vel rectius, P. Hierarchiam firmaturus, habuit
 mensi Aprili e. a. sæpe dictum concilium Skennin-
 gense, præsentibus Regis, qui absuit, nomine, sum-
 mo Administro BIRGERO Jarlio, Antistite Upsali-
 ensi &, qui ei paruerunt, Episcopis, regni Se-
 natoribus, itidem Legiferis proceribusque multis s).

Hujus

sed Cardinalis, officioque Episcopus, summa cum auctori-
 tate & potestate ligandi solvendique omnia, pari nempe, ac-
 si ipse præsens esset Pontifex.

p) v Gen. a DALIN loc. cit. p. 191. seq.

q) Torfæus in Hist. Norv. L. IV. Cap. 24 - 36.

r) Ipsa Constitutionis Sken. verba barbara.

s) Magnos & discretos viros appellat Stat. Skenning.

Hujus concilii posteris relicta sunt duo monumenta, nempe ipsius WILHELMI Sabinensis statuta, data Clero Svec. A. 1248. d. i Martii; & insuper INNOCENTII IV. P. R. Confirmatio constitutionis hujus Wilhelminæ, de electione canonica, dat. Lugduni Idus Decembri 1250. t). Hæc nos statuta h. l. interponeremus, nobis nisi ea in re otium fecissent Acta Litt. Sveciæ u), & Nob. VILDE x). Summa igitur dictarum constitutionum æque ac futuri nostri argumenti attingamus capita, quorum, quæ suberant, rationes politicæ, paucis explicaturi.

§. V.

Præter plura minoris momenti jussa, suo loco non prætermittenda, duo potissimum fulciendæ pontificiæ potestatis fulcra erēta sunt, quorum alterum ad sacerdotum conjugia & concubinatus, alterum autem ad facrorum Antistitutum electionem pertinebat. Circa prius jussit Cardinalis, (ipsius ejus verbis utar), *ut nullus in sacro ordine constitutus uxorem accipiat, vel concubinam publice cohabitantem accipiat.*

Et

t) Meminit etiam Skenningensis Concilii, quod Scheringense adpellat, ABRAH. BZOVIUS, annal. Baronianorum continuator (Annal. Eccl. tom. 13. p. 399), auctoritatem JOHANNIS M. libr. 19. c. 15. p. 618. edit. Rom. secutus; sed annum, cum hic certum non designet, adponit 1240. quem eundem temporis errorem erravit, J. BAAZIUS in Invent. Eccl. Sv. Goth. p. 144. Rectiora ex ipsis statutis edocemur.

u) ann. 1721. Vol. I. p. 196. ex Cod. MS. Bibl. Ups.

x) Hist. Pr. Cap. III, Sect. II, §. 22, p. 389. & 394.

Et si contra hoc factum fuerit, neverint illæ mulieres se anathematis vinculo innodatas. Si qua autem jam est concubina vel uxor de facto - - si, finito anno, non separantur, omnino neverint se anathematis vinculo innodatas. - . Filii autem eorum, qui de cetero tales uxores, vel concubinas acceperint, vel qui post annum nascuntur, - - nihil percipient ab intestato, de his, quæ pater eorum, vel NB. ecclesia possidebat, & si acciperint, ipso facto excommunicationis sententiam incurvant. - . Contestamur eos, inquit, et si filii non supersunt, cognatos, quod - - rapi-nam & furtum committunt, si de haereditate sacerdotum vel ecclesiæ aliquid acceperint - . Per testa-mentum autem possunt sacerdotes licite relinquere cui placet, si quid ex haereditate vel artificio, aut do-ctrina, seu ex dono eis facto - - possiderint. In aliis autem bonis, quia omnia sunt ecclesiæ, non licet eis aliqua ratione testari.

Ad alterum autem, seu Collegia Canonicorum, quod attinet, cautum est, ut in singulis ecclesiarum, in quibusque adhuc capitula nulla erant, unus Præ-latus idoneus & ad minus quinque Canonici habeantur, per quos eisdem ecclesiis pro tempore vacaturis, possit defuturo Episcopo per electionem canonicam pro-videri &c. y).

B

§. VI.

y) Hoc quidem alterum caput in ipsis statutis Skenningensibus, quæ supersunt, obvium non est; a Wilhelmo autem fuisse ordinatum patet ex Bulla confirm. Innocentii IV. apud Nob. VILD. l. c.

§. VI.

De Clericorum conjugiis jam inde a III:o sæculo
mota est controversia. Fuerunt enim illo ævo, quibus
suspecta erant, ob pericula Clericis, conjugibus junctis,
a dæmonibus metuenda a). Post ea tempora parum
absuit, quin in Concilio Nicæno, eandem, ni fallor,
ob rationem, interdicerentur, nisi se fortiter opposuisset
Episcopus quidam PAPHNUTIUS b). Quod autem
superstitione haud efficere potuerit, tentavit deinceps
Episcoporum Romanæ sedis regnandi pruritus, qui,
ob rationes jam commemorandas, saepe id jusserunt,
sed quibus morem gerere omnibus fere locis, sæculo
etjam decimo, Clerici recusarunt c). Synodo vero Au-
gustana A. 952 hæreseos postulabantur, qui uxori-
bus juncti vivebant. Ast sua cum uxoribus consortia
nihilominus strenue defendebat Germanorum Clerus.
Nec omnem moverunt lapidem fulmina R. Pontificum
LEONIS IX, NICOLAI II, nedum GREGORII VII,
summa quamvis in hoc fuerit auctoritas. Immo hic idem
GREGORIUS, in Concilio Wormatiensi A. 1076. ob
imperatam cælibem sacerdotum vitam, damnatus est.
Tantum tamen abest, ut hisce suis conatibus quicquam
de inveterato Pontificum in matrimonia sua odio, mi-
tigarint sacerdotes, ut potius exacerbaverint, siqui-
dem refractarii gravissimas dare penas cœperunt. Qui-
bus

a) v. MOSHELM. Hist. Eccl. Sæc. III. p. II. Cap.
II. §. 6.

b) SOCRATES Lib. I. c. II.

c) v. FR. SPANHEM. E. Hist. Chr. Sæc. X. cap. 6.
tom. I. opp. p. 1468.

bus tandem rebus factum est, ut in Germania & Anglia, ubi diutissime in usu fuerunt, sensim evanuerint invisa hæc conjugia d). In Patria nostra annis 1121. & 1140. idem sacrorum ministris jugum imponere frustra tentarunt Romani Antistites e), seqventi primum saeculo viatores.

Rationes, quibus sunt inducti Romani Pontifices, ad hoc institutum, legibus Divinis humanisque adversum, universo Christianorum orbi injungendum; licet convenienter in unum illud, scilicet Romanum Praesulem supra omne civile imperium evehendum: tamen ad duas potissimum attendere debemus. Altera, quam etiam ipsi Romani f) ingenue fatentur (cum ex Scriptura Sacra indubia affere argumenta nunquam possint), ut hac ratione redditus Ecclesiæ nunquam minuantur, verum augeantur perpetuo. Hinc WILHELMI Sabinensis, in statutis Skeningensibus, querela, quod inoluisset consuetudo, quæ potius dici poterat corruptela, quod defuncto sacerdote, filii ejus, vel deficientibus filiis, cognati proximiores in omnibus mobilibus, quæ NB. possidebat ecclesia, succedebant &c. Scilicet in arcto illo nexu, qui Pontifices inter & Republicas, ipsorum religioni deditas, est, quantum

B 2

R.

d) v. HEINS. H.E. T. I. pp. 1124, 1167, 1216 & 1217.

e) v. Generosiss. a DALIN. Hist. Sv. pars II, pag. 57. & 82.

f) Non jure divino, sed humano duntaxat, vel quod ajunt, Apostolico, prohibitum esse conjugium Sacerdotibus, statuere Pontificios ex BELLARMINO edocemur. v. Ej. Disp. Opp. tom. I, p. 1479. seq.

R. Pontificum exspectata dominatio crescat, tantum decrecat, necesse est, ceterorum Principum & magistratum potestas. Testibus utar Patriæ annalibus *g*); utar etjam hodierna, ut alia taceam, Neapolitanorum historia, ubi redditum Clerici duo ternaria ($\frac{2}{3}$) possident, quorum recuperandorum nulla Laicis spes est *h*). Altera ratio, quæ Protomystas Romanos, ad conjugia Sacri ordinis interdicenda, permovebat, hanc tuisse constat, ut cum ingentium hujus ordinis divitiarum facti essent domini, alienarent etjam hac ratione animos Cleri a cuiusvis patriæ amore, & ad commune ecclesiæ, *h. e.* Pontificum, bonum quærendum facererent paratores. Etenim cum sic divitiis abundaret Clerus, nec ullius, nequidem uxorum & liberorum, quibus cariora amoris pignora sunt nulla, curam gerens, nemini civilis magistratus concedere opus habuerunt. Optime id perspexerunt Concilii Tridentini Patres, qui legatis Ducis Bavariæ, ut matrimonia sacerdotibus permitterentur, postulantibus, responderunt: *permisso presbyterorum conjugio futurum esse, ut omnes affectum & amorem suum in uxorem & liberos, adeoque in familiam & patriam convertant, indeque ces- satu-*

g) Conf. de hac re pluribus differentem Nob. VILDE l. c. p. 393. Dignum, quod notetur, in tolerando concubinatu, quam justo Clericorum matrimonio, faciliores se præbuuisse Rom. Pontifices; quod ex Epist. Alexandri IV. & relaxat. statuti de Concub. Sacerdotum, aliisque bullis papalibus est manifestum, a VILDE ib. citatis.

h) BUSCHING Geograph. p. II. pag. 1019.

saturam arctam illam ordinis Clericalis cum sede Apostolica conjunctionem, Hierarchiam ecclesiasticam destructum, & Pontificem ad solius Romæ Episcopatum redactum iri i).

§. VII.

Tempus jam aderat, quo aliam potestatis suæ jacturam facere deberent Svecorum Reges. Cum enim jurium circa acra solum tere restaret jus constituendi summos sacrorum ministros, seu Diœcesium Antistites, id regibus nunc subtraxit R. Pontificum astutia. Etenim, ante hæc tempora, a regibus, consentiente populo, munus suum accepisse Episcopos, cum ex aliis indiciis, tum maxime constat ex sequenti Legum W Gothicarum fragmento: *En Biscup skal takå, tha skal Konongh all ånda ath spyrja, huru the viljå havå. Han skal Bondå sun(h. e. filius hominis honoratioris, propriique fundi possessoris) varå ; tha skal Konungr hanum staf i hand fättja, och gullfingrini, sidan skal han i Kirkju ledhå, och i Biskups stol fättja, tha är fulkominen til valder, utan vixli k).* Opposuerunt se quidem huic Regum potestati R. P. ALEXANDER III, A. 1160. & INNOCENTIUS III, A. 1210 nec non HONORIUS III. A. 1220. l). Reges autem suo

B 3

eos

i) PAUL. SARPIUS in Hist. Conc. Trid. Lib. VII, p. 1173.

k) vid. Wäst-Götha Lagb. edit. STIERNHJELM. Kon. bolk. 11. fluk. p. 17. forsan hocce jus jam inde ab Odiniano ævo fuerit arcessendum, cum Reges simul summi sacrorum essent Antistites, ut ex STURLONIDE constat.

l) Ipsorum de hac re literæ reperiuntur apud BAA-

eos obsequio abuti tum quidem haud siverunt, cum forte intellexerint omnium maxime ad regiam dignitatem conferre jus circa sacra, cuius iterum maximum saepe momentum in eo positum est, ut regiae auctoritati suum debeat summi rerum sacrarum administrimuntis m). Verum cœco, in Concilio Skenningensi, obsequio

ZIUM Loc. cit. p. 140. Nob. ÖRNHJELM. l. c. p. 500.
ut & Nob. VILDE l. c. p. 384.

m) Optime, cum vel sexcentos adferre possem, THOMASIUS: „Das Recht in Kirchen Sachen, inquit, ist unter denen hohen Regalien das vornehmste; daher kan dasselbe von denen übrigen Theilen der höchsten Gewalt nicht ohne die grösste Gefahr geschehen werden: Und es ist ein unförmliches Wesen, wenn man sich in der Politique eine doppelte höchste Gewalt vorstelle, davon die eine die Pflichten derer Unterthanen gegen andere Menschen, die andere aber die Pflicht gegen Gott dirigiret. Viel mehr muss nothwendig entweder diese jener, oder jene dieser unterworffen seyn, und also eignet man derjenigen, welche der andern unterworffen ist, mit unrecht der Nahmen der höchsten Gewalt zu. Eben dieses ist bey denen Kirchen-Gesetzen, Obrigkeiten und Kirchen-Gerichten zu erinnern. Denn gleichwie die höchste Gewalt in weltlichen Sachen sich sonderlich durch die Gesetzgebung, Bestellung der Obrigkeiten und Handhabung der Gerechtigkeit aussert; also giebt die höchste Gewalt in Kirchensachen, auch ihre Kirchen-Ordnungen, erwehlet die Personen zu Bestellung des Gottes-Dienstes, verordnet auch darneben diesen zu geistlichen Dingen bestelleten Personen gewisse und besondere Richter, die

sequio submittebant se Romæ mandatis. Instituta fuerunt ad omnes Ecclesiæ cathedrales Capitula seu Collegia Canonicorum *n*), quorum numerus, initio quinarius, ad duodenariam dein in metropoli Upsaliensi fertur excreviste *o*). Hi clarae saepius sangvine orti dignitate

,;jedennoch der höchsten Gewalt unterworffen sind.
,,v. Ejusd. Cautelen bey der Kirchen - Rechts - Gelahr-
heit, C. 18. §§. 2, 3. add. Nob. ÖRNHJELM l. c. p. 580.

n) Prima Canonicorum Origo referri solet ad Augustini tempora & proxime antecedentia. Cohabitabant nempe unius Ecclesiæ Presbyteri & Clerici, certis vivendi canonibus seu regulis adstricti, unde *Canonici & Regulares* dicti sunt, saepè cum Episcopo, ut sic monasterii cuiusdam imaginem præberet Episcopalis domus. Hinc nata sunt Collegia Canonicorum, in majoribus Ecclesiis, qui in Basilica Lateranensi primum sunt collocati a GELASIO Episc. Rom. a. 496. p. C. nat. Horum Collegiorum diversa omnino a prima institutione obtinuit ratio post CAROLUM MAGNUM, qui talia in celebrioribus Germ. urbibus constituit. Cfr. FR. SPANHEM. fil. loc. cit. pp. 936. 964. 1045. 1262. De Canonicis Brehmensis Ecclesiæ, cui initio suberat Svecana, sub Univano, vid. ALB. KRANTZ. Metrop. Libr. 4. cap. 1. & ex eo ÖRNHJELM l. c. p. 164. Differentiam inter Canonicos Regulares & Seculares notat DIKMAN. Ant. Eccl. p. 254. seq. Ceterum, quod jam a. 1232. & sic ante statuta Skenningensia, Lincensis Episcop. LAURENTIUS per bullam Papalem GREGORII IX. obtinuerit *Licentiam creandi Canonicos*, non obstat, quo minus ipsam Collegiorum Canon. universalem institutionem in Patria ad Concil. Skenningense referamus. Cfr. Nob. VILDE l. c. p. 388.

o) v. J. SCHEFFERI Upsal. Ant. p. 286.

nitate & superfluis redditibus superbientes, qui Episcopis quasi sanctius essent Consilium p), suorum societatum & Dicecium Sacros elegerunt Gubernatores, idque secundum jus Canonicum, triplici via scrutinio. *Sancti Spiritus & compromissi*, quibus interdum accedebat forma aliqua, ex hinc duabus vel tribus mixta q). Electum Candidatum Pontifici, totius Christiani orbis Inspectori, commendabant, qui electionem confirmabat, electum aut consecrans ipse, aut aliis tradens consecrandum. Verum quidem est, quod Canonici, ante electionem, Regis voluntatem nonnunquam sint scilicet id autem eorum humanitati rarius, saepius autem calliditati tribuendum est, quippe qui illud Ly. Sandri: *ubi leonina pellis non satis est, vulpina addenda*, probe sunt secuti. Etenim quod id, aliqua Regia auctoritate obstricti, haud fecerint, demonstrat ipsius Pontificis de hac re statuta, demonstrat etiam exemplum HENRICI Arch. Ups. quem, improbante Rege ALBERTO, ipsis elegerunt & Pontifex confirmavit r). At R. ERICUS Pomeranus novis hanc eligendi rationem argumentis impugnabat, cum ab Upsaliensi Capitulo, in sui, ut credidit Rex, juris detrimentum, OLAVUS Trægdius electus esset. Regis Regniique Senatores, pariter fuisse Episcopos notum est s). Hinc ERI-

p) v. ÖRNHJELM. l. c. p. 164.

q) Exemplum exhibit Nob. VILDE loc. cit. p. 396. & 400.

r) v. Nob. PERINGSCHÖLD Mon. Ulleråk. p. 151.

s) Tempus, quo in Senatum cooptati sunt Episcopi, ad Sæculum XII. & regimen CANUTI R. Erici fil. esse

ERICUS existimavit ad se pertinere eorum designatio-
nem . . . , quod Episcopi trium regnorū (Sveciæ sc.
Daniae & Norvegiæ) primi post Regem, in pertra-
ctandis negotiis, assiderent Consiliarii, unde præsuma-
tur, Regem cum Senatu omnium optime nosse quis ad
assidendum eis in consiliis potissimum sit assumendus.
Quare pro Erico . . . deprecantur, ut nullus ele-
ctus, nisi habitis super hoc literis Regis promotoriis,
a sede Apostolica confirmaretur &c. ut Regis iusti li-
teris Pontifici supplicarunt sex Sveciæ & Daniæ Epi-
scopi t). Huic culpe, uti moris semper illi erat, no-
vam addidit ERICUS, eum, reluctantibus non modo
Canonicis & aula Romana, sed etiam ipsis regni Sena-
toribus, sceleratum Bergensem ARNOLDUM Cle-
mentis, eoque mortuo, TORLACUM, Bergensis is-
quoque fuit, Archiepiscopali cathedræ præficeret u).
Hinc funestam lationum tempestatem acceleravit; &
cum in populi Svecani odium & ostensionem incur-
risset, Solio Regali eum indignum judicarunt, quin-
que in primis ob causas, quarum prima fuit: quod ecclæ-
siam dedecoraverit, ejusque se ipsum, Prælatos indi-
gnissimos constituendo, caput constituerit, Ecclesiæ por-
ro concilia, Pontificum mandata & anathemata flocci

C

pen;

referendum, ex istius ævi diplomatibus observavit Nob.
ÖRNHJELM l. cit. p. 557. leq. De cetero nemo est, qui
ignoret, non alio tempore in patria privilegia extensi-
ora Clericis suisse irrogata, quam sub illa periodo, quam
regnando impleverunt Sverkeridæ Reges & Ericidæ.

t) v. Nob. VILDE loc. cit. p. 437.

u) v. Chron. Rhythm. Maj. part. I. p. 184.

pendens x). Post hæc certamina, in quibus Canonici semper triumphum cantarunt, liberius Capitula eorum ante acquisitum, nunc vero confirmatum eligendi jus usurparunt y).

§. VIII.

Hæc fuerunt duo ista maximi momenti Concilii Skenningensis decreta, qui Regum auctoritatem, populi libertatem & inde totius Regni salutem infringebant. Reliqua, cum leviora sint, longas de iis contexere commentationes, veterat proposita brevitas, strictim igitur dicenda. Publica in Svecia diversoria adhuc fuere nulla, ut adeo, qui iter faciebant, nusquam in itinere necessaria quævis emere potuerint. Floruit ante invalecentem Christianam religionem φιλοξενία, quæ ipsis temporibus cuivis commoda fuit & jucunda, cum perraro itinera instituerentur. Postea autem, aucto sensim numero peregrinatorum, cœpit hospitalitas esse rara & molesta, in primis cum vi & rapinis haud interdum abstinuerint viatores. Sacerdotes sine dubio omnium maxime hisce molestiis affecti, re & nomine Parochi fuere z). Hæc, in fallor, ansam dedere WILHELMO Cardinali præcipiendi; quod quicunque in domibus eorum, præcipue Fratrum Prædicatorum violentiam fecerint prætextu NB. hospitallatis, vel ex alia causa, frangendo eorum domus vel ostia &c. excommunicationis sententiam incurvant. Præterea

x) v. Declarat. Ord R. ad Norvag. 1434. in Chron. Rhythm. Maj. part. 2. p. 78.

y) Diductius hæc omnia explicat Nob. VILDE loc. lxp. cit. p. 383. seq.

z) Forsan inde non inepte derivatur tritum vulgo proverbium, quo hospitibus male contentis dici solet: will du ba mer, så gå till Prästen.

terea cum uxoribus & familia orbati essent sacerdotes, Episcopos, qui cum magna pompa, comitatuqe fre-
quenti, Marescallo, Senescallo & qvibus non? ve-
nire solebant, pluribus diebus, sine intolerabilibus
sumtibus, bene adeo & prolixo, ut conservaverant, ac-
cipere minime potuerunt. Ergo ad hæc incommoda
levanda, / præcepit Cardinalis Episcopis, quum visita-
verint eos (Sacerdotes), ne aliquid ab eis, præter solam
procurationem, exigant, aut oblatum recipient. Eodem
que præcepto ministris Episcoporum obligans, ulte-
rius præcepit sub pœna ex communicationis, ut nulli
cum Episcopo hospitentur, præter suos, apud sacerdo-
tes diebus visitationis, nisi nominatim a sacerdote, qui
procurat Episcopum, fuerint invitati. Porro adjicit:
In Diœcesi Upsalensi, Strengensi, Arosensi & Ska-
rensi ita ordinavimus, ut ubi solet Episcopus hospitare
III. Diebus, causa visitationis, hospitetur tribus. Et
ubi tribus, habeat sacerdos optionem, vel redimere cum
marchis argenti adjicias duas metretas mellis a). In
Regione autem Westerdalum Arosensis Diœcesis, fiet
de his, sicut fuerat hactenus observatum. In Lincopense
autem & Vexionensi Diœcesi dimissa sit diei tertiae
mensa, de duobus autem diebus habeat optionem sa-
cerdos, vel redimere procurationem cum marcha argen-
ti & dimidia, vel IV metretis b) mellis & cum vi-
ginti

a) Obscurum & corruptum hunc locum, ita corre-
ctum habet Nob. VILDE: habeat Sacerdos optionem, vel
redimere marcha argenti & dimidia, vel procurare ch.
e. excipere hospitio cum XX. tantum equitatis &c.

b) De iisolito hoc vocabulo hæc commentatur CAROL.
du FRESNE in Glossar. ad Script. Med. & inf Latinitatis:
, METRETA, Meretus. Genus vasis, cadus: ampbra

ginti tantum equitaturis Episcopum procurare c). Quæ seqvuntur in hisce statutis reliq; a, ut de divisione offertorii diebus visitationis oblati; de officio Officialium vel Exactorum, quibus, cum Laici deberent esse, interdictum erat in causis matrimonialibus & aliis spiritualibus inquirere; de libro Decretalium, a quovis Episcopo intra annum habendo legendove, cetera, licet singula commentariolo quodam digna videri possint; tamen, qvum respectu priorum minuta sint omnia, hæc in præsenti, venia B. Lectoris præterimus, aliisqve discutienda relinqvimus, facultatum rationem habituri. Unum tamen addam: De decimis edito sancti WILHELMUS noster hunc in modum: Præcipimus, sub pœnam excommunicationis & suspensio-
nis, Archiepiscopo & omnibus suffraganeis ejus, quod nulli laico decimas alicujus Parochialis ecclesiæ con-
cedant. Scilicet id haud metuendum fuisse videtur.
Forte sic lege caveret ne propinqvis suis & cognatis
hac ratione consulerent Præfules, ut inde detri-
menti quicq; caperent Ecclesiæ bona.

„dimidia, in Gloss. Isid. vox nota Cajo & Scavolæ JC.
„& aliis, Ebrardus in Græcismo c. 12.

„Est vini proprie metreta, modusque modesti,
„Papias ex S. Eucherio, Metreta, mensura liquidorum, ba-
„bens sextarios decem &c. S. Augustinus in Evangel. S. Jo-
„han. Tract. 9. Nomen mensuræ est metreta, & a men-
„sura accepit nomen ista mensura &c. Chronicón Rei-
„cherberg. Misit ea vas, quod caperet 20 metretas vini de
„purissimo auro. Passim etiam in Libris sacris. Lex Ver-
„vini an. 1233. art. 31. Si quis in dicta villa metretam
„novam frumenti vel alicujus leguminis vel liquoris face-
„re voluerit, villico 4 den. dabit. &c.

c) Hæc ex Act. Litt. Svec. Vol. I. p. 199. seqv. Paulo
aliter Nob. VIL DE l. c. p. 391.

